PÄIVÄSTÄ TOISEEN

05.10.15

Aurinko nousee
Helsingissä kello 7.34
ja laskee kello 18.42
Oulussa kello 7.38
ja laskee kello 18.33
Utsjoella kello 7.41
ja laskee kello 18.18

Päivän sana
5.10. Niin kuin minä olen rakastanut teitä, rakastakaa tekin toinen toistanne. Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne. Joh. 13:34–35
6.10. Niin Jumala puhui kaiken tämän: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka johdatin sinut pois Egyptistä, orjuuden maasta. Sinulla ei saa olla muita jumalia.” 2. Moos. 20:1–3

Nimipäiviä
Tänään maanantaina: Inka, Inkeri
Huomenna tiistaina: Pinja, Minttu

Mietelause
Tulee toisia päiviä.
Sahaamme ja pilkomme
leppähalkoja
siitä ilosta,
että sahaamme ja pilkomme
leppähalkoja.
Juttelemme uusista suunnitelmista
ja siitä ilosta,
että meillä on uusia suunnitelmia.

Juhani Peltonen

MERKKIPÄIVÄ

70-VUOTIAS

Maanviljelijä
Pentti Käkönen
6.10. Kärkölä.

Lähetä merkkipäiväilmoitus

Merkkipäiväpalstalla julkaistaan päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä tietoja. Kirjoita viestiin merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, titteli ja kotipaikka sekä merkkipäivän ajankohta ja mahdollinen lyhyt maininta juhlan vietosta. Valokuva voi olla mustavalkoinen tai värillinen. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä.
Lähetä ilmoitus postitse osoitteeseen Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki tai sähköpostilla merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi.

Lapin väki pakosalla

LUKENUT MIES

Syksyllä käynnistynyt 1944 Lapin sota tarjoaa kiistattoman vertailukohdan nykypäivään.

Huomattava osa Lapin asukkaista pakeni sotaa Ruotsiin. Monen matka suuntautui myös muualle Suomeen.

Vaikka ihmiset siirtyivät kotiseudultaan viranomaisten määräyksestä, evakuoituina, pakolaisia evakot siitä huolimatta olivat.

Toimittaja **Veikko Erkkilän** ja tohtori **Pekka Iivarin** kirja tarjoaa monipuolisen kuvan Lapin ihmisten kohtaloista ja tunnelmista suuressa mullistuksessa.

Muistikuvat ovat 70 vuoden jälkeen tietysti epätarkkoja. Itselle tärkeimmät asiat jäivät kullekin toki ikiajoiksi mieleen. Armeliaasti aika myös kultaa muistoja, vaikka pakolaisten kohtelu ei aina herttaista ollutkaan.

Lapin evakuoinnissa oli kaksi vaihetta. Syyskuun alussa tyhjennettiin itäisen Lapin kuntia Neuvostoliiton miehityksen pelossa. Sitten oli kiire tyhjentää läntinen puoli, ennen kuin tosi rytinä saksalaisten kanssa alkoi.

Omina pohdintoinaan tekijät kyselevät, oliko täydellinen evakuointi turha, koska saksalaiset olivat kohdelleet suomalaisia hyvin?

Mutta kun aseveli muuttuu viholliseksi, myös sotilaiden kanssa elävien siviilien asema muuttuu. Onneksi Suomen viranomaiset kantoivat vastuunsa.

Pöhköltä tuntuu tekijöiden arvelu, että Lapin sota oli vain Stalinin juoni, jolla Suomi saatiin luisumaan läntisestä perheestä itäryhmään.

Eihän Suomi koskaan ole kuulunut mihinkään itäryhmään. Suomi oli silloin sen Saksan liittolainen, joka oli sodassa läntisen perheen eli Yhdysvaltain ja Britannian kanssa.

PEKKA ALAROTU

Veikko Erkkilä ja Pekka Iivari: Jätetyt kodit, tuhotut sillat. Lapin sodan monta historiaa. 432 sivua. Otava.

Kellon kylän historia on vuoden kotiseututeos

Tytti Isohookana-Asunmaan toimittama ja Kellon kyläyhdistyksen kustantama Kello merelle soi – Kellon kylän historiaa on valittu vuoden kotiseututeokseksi.

Voittajan valitsi Marttaliiton toiminnanjohtaja **Marianne Heikkilä** neljän finalistiteoksen joukosta. Finalistit valitsi Suomen Kotiseutuliiton nimittämä raati. Menneille sukupolville omistettu teos antaa uutta tietoa ja samalla myös juuret nuorille ja tuleville kellolaisille.

Isohookana-Asunmaan apuna teosta oli kokoamassa parikymmenpäinen joukko vapaaehtoisia kirjoittajia, historiantutkijoita ja historian harrastajia. Lisäksi mukana ovat olleet lukuisat haastateltavat, muistelijat, arkistoaineistoja etsineet, kuvia koonneet ja tunnistaneet sekä hankkeen tukijat.

Heikkilä kiittää kirjoitushankkeen yhteisöllisyyttä.

Parin vuoden ajan kaikille avoin kansalaisopiston piiri kokoontui toimittajan johdolla selvittämään identiteettiään, juuriaan ja historiaansa.

”Jokaisella on ollut merkittävä panos kirjan valmistumisessa. Tällainen joukkoistaminen ja yhteisöllisyys on osallisuutta, jota toivon kotiseutunsa historiaa muistiin kirjoittavien harjoittavan”, Heikkilä toteaa.

Kello merelle soi -teos käy läpi Kellon kylän historian varhaisesta asutuksesta 1980-luvulle asti.

Vaikka Kellon kylä on kuulunut aikojen saatossa Iille, Haukiputaalle ja vuoden 2013 kuntaliitoksen myötä Ouluun, kellolaisten vahva paikallisidentiteetti on säilynyt.

MAIKKI KULMALA

Reima Nevalainen on vuoden nuori taiteilija

Reima Nevalainen on valittu vuoden 2016 nuoreksi taiteilijaksi.

Vuonna 1984 syntynyt Nevalainen on järjestyksessä 32. vuoden nuori taiteilija. Hän asuu ja työskentelee Porvoossa.

Reima Nevalainen on kollaasitekniikkaa suosiva maalari.

Teoksissaan Nevalainen kuvaa ihmistä, elämän kolhimaa, ristiriitaista ja salaperäistä. Kyseessä on ulkopuolisten voimien murjoma hahmo, jonka todellisuus näyttää olevan yhtä hyvin hänen sisällään kuin ulkopuolellaan.

Valtakunnallinen vuoden nuori taiteilija -tapahtuma syntyi vuonna 1984 Tampereen Nuorkauppakamarin aloitteesta.

Tapahtuma toimii keskustelun herättäjänä ja nykytaiteen näkyvyyden edistäjänä.

MT

KIRSI HAAPAMATTI

Pystykorvien tulevaisuuden turvaamiseksi tarvitaan Pojua ja kumppaneita.

Peräkamarista suoraan tositoimiin

Suomenpystykorvan geneettinen pohja kapenee ja laji kuihtuu ellei jalostukseen saada mukaan lisää koiria.

SEINÄJOKI
Poju kääntää vatsansa esiin ja venyttelee nautinnollisesti. Koira ei hätkähdä, vaikka vieras mies tarkastaa sen privaattipaikkoja.

Thommy Svevar ja **Reino Korpela** nyökyttelevät hyväksyvästi koiran mutkattomalle luonteelle ja erinomaiselle ulkomuodolle.

”Tämä koira olisi pitänyt viedä näyttelyihin”, Reino Korpela toruu hyväntahtoisesti koiran isäntäparia **Eila Seppälää** ja **Teuvo Kurkea**.

”Se kyllä pärjäisi.”

Poju ei ole kuitenkaan näyttelykehää nähnyt.

Se ei myöskään ole osoittanut metsästystaitojaan pystykorvien käyttökokeissa.

Näyttelyissä ja kilpailuissa käyminen ei kiinnosta Seppälää ja Kurkea, niin kuin ei suurinta osaa suomenpystykorvien omistajista.

”Meillä on iloinen koira seuranamme, se on tärkeintä”, Eila Seppälä summaa.

Pojulle ja kaltaisilleen tärkeä tehtävä

Suomen Pystykorvajärjestön jalostusryhmän puheenjohtaja Thommy Svevar ja rodun ulkomuoto- ja linnunhaukkukoetuomari Reino Korpela kuitenkin toivovat, että Pojun kaltaiset koirat saataisiin jatkamaan sukuaan.

Miehet ovat kartoittamassa maamme niitä suomenpystykorvia, joiden nimiä ei kisatuloksissa näy.

> Uroksen omistajalle homma on helppoa, kunhan narttu vain tuodaan kylään oikeaan aikaan.
>
> **THOMMY SVEVAR**

”Jopa 80 prosenttia rodun koirista on sillä tavalla pimennossa, ettei niillä ole virallisia tuloksia”, sanoo Svevar.

Niissä voi silti olla todella hyviä koiria niin käyttöarvoltaan kuin ulkomuodollisesti.

”Jos ja kun löydämme nämä koirat, kannustamme niiden omistajia tarjoamaan niitä jalostukseen. Vaikka näyttelyissä ei olisi tullutkaan käytyä”, Svevar sanoo.

Tittelitön mutta kiltti ja ihmisystävällinen

Vaikka Pojun nimen edessä ei ole litaniaa titteleitä, se ei ole mikään pihan perälle unohdettu räksyttäjä. Liikunnalliset emäntä ja isäntä kulkevat koiransa kanssa paljon metsissä.

”Poju haukkuu kyllä riistaa. Myös hirveä, sen kerran sattumalta sain nähdä”, Teuvo Kurki kertoo.

”Se on tavattoman kiltti ja ihmisystävällinen”, Kurki jatkaa ja kutsuu koiran luokseen. Poju murahtelee ja urisee mielissään.

Puskaradio kertoo peräkamarin pojista

Suomen Pystykorvajärjestö pyrkii tavoittamaan ”peräkamarin” koirat, niin nartut kuin uroksetkin.

Omistajia on lähestytty esimerkiksi kirjeitse. Tuomarit ja jalostusneuvojat, kuten nyt Korpela ja Svevar, vierailevat koirien luona ja tekevät jalostustarkastuksen.

Järjestö aikoo myös järjestää joukkotarkastuksia. Osa koirista tavoitetaan puskaradion kautta. Seppälän ja Kurjen Poju-uroksen avut oli huomannut naapuri **Antti Aarnio**, pystykorvanomistaja itsekin.

”Poju on varmasti juuri sellainen koira, joita tällä hankkeella pyritään löytämään. Hyväluonteinen, rodunomainen ja metsässä toimiva”, Aarnio sanoo.

Kiinnostaako Eila Seppälää ja Teuvo Kurkea sitten tarjota ”iloinen koiransa” jalostukseen? Pariskunta vaihtaa silmäyksen. Seppälä vastaa:

”No miksipä ei, jos ei siitä kamalasti vaivaa ole. Pojulla on kyllä iso häkki ja ladossa on isompikin tila.”

”Uroksen omistajalle homma on helppoa, kunhan narttu vain tuodaan kylään oikeaan aikaan”, Thommy Svevar kannustaa.

Poju urahtaa hieman, ymmärtämisen merkiksi, ja kiepauttaa itsensä kerälle räsymaton päälle keinutuolin viereen.

KIRSI HAAPAMATTI

Eila Seppälä ja Teuvo Kurki ovat innokkaita suunnistajia. Suomenpystykorva Poju saakin paljon liikuntaa metsämaisemissa.

Thommy Svevar (vas.), Antti Aarnio ja Reino Korpela pitävät Teuvo Kurjen ja Eila Seppälän Poju-koiraa rotunsa erinomaisena edustajana.

Suomenpystykorvan tulevaisuus vaarassa

Suomenpystykorvan pentujen syntyvyys on laskenut tasolle, joka vaarantaa rodun tulevaisuuden.

Rodun geneettinen pohja kapenee, kun vain pieni osa koirista jatkaa sukuaan.

Kysyntää kansallisrodulle kuitenkin on. Pennut käyvät kaupaksi, ja kasvattajat myyvät eioota.

Viime vuonna syntyi 598 pentua

Pentuja syntyi viime vuonna 598 kappaletta. Kaikkiaan suomenpystykorvia on Suomea noin 8 000.

Lisäksi Ruotsissa, Norjassa ja Venäjällä on omat populaationsa.

Suomen Pystykorvajärjestö pyrkii nyt tavoittamaan rodun hyviä edustajia ja edesauttamaan niiden tuomista jalostukseen.

Koirat tutkitaan ja arvioidaan ja ennen jalostukseen suositusta niille tehdään terveystarkastus. Järjestön jalostusneuvojat auttavat pennutukseen liittyvissä kysymyksissä.

Geenipankki perusteilla

Myös Suomen Kennelliitto kantaa huolta suomalaisten koirarotujen tulevaisuudesta. Se on perustamassa geenipankkia, jonka avulla rotujen perinnöllinen monimuotoisuus voitaisiin turvata.

Pystykorvajärjestö kannustaa ihmisiä ottamaan järjestöön yhteyttä, jos tiedossa on hyvä suomenpystykorva, esimerkiksi oman metsästysseuran piirissä. Yhteyttä voi ottaa **Thommy Svevariin** p. 040 837 3881 tai *jalostuspalaute@spj.fi*.

KIRSI HAAPAMATTI